

EESTI SPORDILEHT

KEHAKULTUURI SIHTKAPITALI VALITSUSE * EESTI SPORDI KESKLIIDU
* JA * ÜLERIIKLISE VÕIMLEMISÕPETAJATE SELTSI HÄÄLEKANDJA *

Toimetus ja talitus: Tallinn, Vene tän. 11-a, kr. 10. Postkast 70. Telefon 9-28. ☎ Tellimise hind: aasta peale 7 krooni, kuus 60 senti.
Eesti Spordileht ilmub igal reedel

X. aastakäik.

Reedel, 26. aprillil 1929. a.

X. aastakäik.

Beldsinski Eesti murdmaameister.

Lumine esivõisflus Pirital. Miljöö mis tuletas meele „düünapäevi“.

Murdmaajooksu esivõistlus läks meil möödunud pühapäeval lume ja pakasega. Sellist dekoratsiooni ei ole niisugusel võistlusel olnud juba hulka aastaid. Vast ainult aastaid 15—18 tagasi, „düünapoiste“ päevil, kus kuidagi ei läbetud oodata jooksmapistmisel, mil lumi sulaks maast ära. Kuid sel ajal võeti ka järjekindlalt talviti „düünides“ päikesevanne ja tuldi lumehangede vahele kokku jõulupuukski. See kõik muidugi päevil, mil meie sport ei olnud veel tsiviliseerunud ja igas sportlases on tükike metsmeest.

Nüüd, kus kõik on tipp-top, ametlik ja asjalik, jooksjad ise „viksid“ ja „ontli“ poisid, kel gripp ja nohu väga hädaohtlikud vaenlased, ei mõjunud talvemiljöö kuigi ergutavalt. Võrdlemisi arvukas võistlejate pere sulas juba stardiks 50 protsendi võrra kokku. Kes aga jäid, nende kohta ei saa öelda midagi, tegid oma tuleproovi (lumeproovi) läbi vapralt. Konkurents arenes päris kuumaks.

A klassi mehed jooksid 8 kilomeetrit, B klassi 5 kilomeetrit. Terrään Piritalt Lükati sihis võrdlemisi raske, pehme ja mägine. Külma aitas neid raskesti aga veidi tasandada, tõmbas liivale krobada korra peale.

A klassi tuusadeks oli trio Beldsinski — Maasik — Paal, kelledest viimane, nagu eelmises E. Spordilehe numbris tähendatud, mälestas oma murdmaajooksu 15-aastast juubelit. Külma ilm näis talle juubelpäeval kui schans-

**Beldsinski ja Maasik
murdmaajooksul.**

ja Paalil on raske pidada. Suure vahvusega minnakse aga siiski üheskoos. Mäest üles ja alla. Pöördepunktiks on Beldsinski Maasikust ja Paalist ligi 100 meetrit ees, kuid tagasteel hakkavad viimased nihkuma lähemale Beldsinskile. Korra hakkab Maasik kippuma isegi Beldsinskist mööda. Areneb pinev lõpuvõistlus, mida Paal ei suuda teha hästi kaasa. Beldsinski ja Maasiku paremus otsustub viimastel sadadel meetritel.

Provintslased, kes tugevast klassist, ei suutnud seekord veel kaasa rääkida pealinnalaste konkurents.

Olude kohta olid ajad head: 1. Beldsinski, Kalev, 27.18,6; 2. Maasik, Kalev, 27.19,8; 3. Paal, Sport, 27.51,0; 4. Koidu, Tartu Kalev; 5. Madison, Pärnu Vaprus; 6. Laas, Tartu Kalev.

B klass jooksis 5 kilomeetrit, kus üllatusmees oli Sams. See algaja võib igatahes veel öelda mõndagi meie suvises pikamaa konkurents. Oletame siiski, et maa ei olnud täpselt viit kilomeetrit, muidu oleksid ajad liig head.

1. Sams, Kalev, 16.47,0;
2. Estam, Kalev 17.25,0;
3. Dunkel, Kalev, 17.34,2;
4. Seegner, Sport; 5. Madison, Noorseppade malev.

Külma, mis lagedatel kohtadel tundus päris puurvaa kuue pügala juures alla nulli, oli metsavahel üsna kontimööda. Lõpuks oli hoolitsetud, et võistlejad said sooja sauna, mis kõigi tuju viis ülevalepoole nulli.

sidega naeratavat. Beldsinski aga tõmbas ta võimalustest oma taktikaga kriipsu läbi.

Beldsinski arendab kohe marulise tempo, mida vähema kiirusega Maasikul

Skolioosi võidukäik Tartu koolides.

Ajagem kord selgroog sirgu!

Sport kasvab sisuliselt ikka sügavamaks, paisates järjest uusi küsimusi esile. Sõna spordi asemele hakkab ikka sagedamini väljenduma — rahva kehaline kasvatus. Üks küsimus, millega tegeleb rahva keh. kasvatus, on — õppiva noorsoo kehaline kasvatus. See küsimus peab saama esmajärguliseks, kuigi ta seda tänini pole veel olnud, eriti meil.

Noorsugu on rahva tulevik — on igivana sõnakõlks pedagoogikas. Kuidas hoolitseme siis selle oma tuleviku eest? Oleme toppinud oma lapsed täis kõrvuni teadmiste kribu-krabuga, unustades seejuures ära pinna, millele külvame, s. o. lapse kasvava keha.

Oleme kägardanud lapsed päevas 5—6 tunniks kitsastesse, õhuvaestesse klassidesse, kus rõövime puna nende palgilt, elusära silmist ja kasvatame küürud selga.

Tuleb aina imestada, kui vähe taipab lugupeetud õpetajaskond seda ise. Küll teavad ju meie õpetajad, et Rousseau, Guts-Muths, Basedow, Pestalozzi, Locke jne. nõudsid täie tõsidusega kasvava noorsoo kehalisele kasvatusel väärikohta vaimu arendamise kõrval, kuid eluliseks tõekspidemeks ei näi see kunagi meie õpetajaskonnas olevat tõusnud!

Milline on meie õppiva noorsoo keha tervisline seisukord, see küsimus pole kunagi eluliselt kasvatajate ja isegi kooliarstide teadvusse kerkinud. Vaadake ainult õpetajaskonna vähest arusaamist ja võib olla ka passiivsust selles küsimuses, õpetajate kogresse, „Kasvatuse“ kirjutisi jne. Kooliarstide töö on seisnud peamiselt selles, et vaadatakse õpilaste silmi, kõrvu, särgikraesid, fikseeritakse kord ka aastas, et klassis on nii palju selgrookõverusi, verevaeseid ja see on kõik. Nende puuduste vastu pole kooliarstid kunagi katsunud võidelda, pole leidunud aatemehi nende hulgas, kes oleksid asja südamesse võtnud ja riigi, seltskonna südametunnistusele koputanud väärnähtuste kõrvaldamiseks. Kuid ometi peab siingi parane mine tulema. Ja tulebki ükskord!

Dr. med. B. Jürgens, Tartu ülikooli kehalise kasvatusel instituudi juhataja, on siin teednäitava ülesande sooritanud. Ta on uurinud skolioosi juhtumeid Tartu alg- ja keskkoolides 1928. a. kogusummas 2130 õpilase tervislike ja tegeliku vaatluse kaudu. Dr. Jürgens jõudis üllatavaile tulemusile, millised ta avaldas ka Tartu raekotta kokku kutsutud arvurikka õpetajaskogu ees. Selgus järgmine pilt:

Poistel I alg. kl. astudes oli 83 läbivaadat. õpil. hulgas 8 skolioosi — 8,4 %. II alg. kl. astudes oli 86 läbivaadat. õpil. hulgas 18 skolioosi — 20,9 %. Ja siis kasvab skolioosi % järjekindlalt kuni alg. VI kl.; VI alg. kl. astudes oli 79 läbivaadatud õpil. hulgas 19 skolioosi — 24,0 %.

Tütarlaste juures on see % veel palju suurem, tõustes ligi 28%. Keskkoolides on skolioosi % poiste juures pea sama suur kui algkoolides, kuna tütarlastel see veel suuremgi on.

Keskmine skolioosi % poiste juures (alg- ja keskkoolid koos) on 20,5. Keskmine skolioosi % tütarlaste juures (alg- ja keskkoolid koos) on 23,4.

Dr. Jürgensi andmete põhjal selgus, et kooli ajal kasvab skolioos 2—3 kordseks enne kooliajaga võrreldes, olles jõudnud juba I õppeaasta lõpul kaunis kõrgele.

Tütarlapsed, kes vähem liikuvad kui poisid, olid juba I alg. kl. tulles poole rohkem skolioosiga, kui poisid.

Dr. Jürgens tõi võrdluseks ka välismaade vastavaid uurimusi, mis näitavad, et skol. %, mis algk. kõigub 20 %, tõuseb lõpukorral 30 % (Haglund, Kirsch) ja sõjaväkke astujate vabatahtlikkude hulgas oli teenistuskõlmatuid kõige rohkem keskkooli lõpetajate hulgas. (Prof. Spitzzy — Wien).

Meil ei ole põhjust oletada, et Eestis olukord oleks parem kui välismaal, küll aga halvem. On selge, et see pilt on sel puhul enam kui kurb. Siin on arvestatud ainult skolioosiga, kui ühe tüübilisema „koolihaigusega“. Võttes aga arvesse sissevajunud rinnad, arenematud kopsud, verevaesed, kõige selle tagajärjel viletsad lihased ja rüht, siis saame umbkaudse pildi meie õppiva noorsoo kehalisest tervisest. Vähe jääb siin üle optimismiks!

Tartu õpetajad, võttes arvesse õpilaste viletsat terviselist olukorda Tartu koolides, otsustasid nõuda dr. Jürgensi ettepanekul 3 tundi nädalas võimlemist kõikide koolide klassides, kusjuures ei tohi praegune üldtundide arv suurene da.

Põhimõtteliselt tunnistati iga päev 1 tund võimlemist tarvilikuks, kuid et see meie kooli olude juures praegu läbiviimata, otsustati jääda 3 tunni juure, mis praegu on juba teostatav.

Arakiri Tartu õpetajate resolutsioonist otsustati saata kõikidele koolivalitustele ja haridusministeeriumile, milles kutsutakse ühinema Tartu ettepanekutega.

J. L.

lusel, tulles 100 yardil kolmandaks ajaga 10,0 sek. Ta võitjad olid F. W. Cooper ja W. D. Morgan.

1899. aasta jooksul ei kaotanud ta ühtegi 377-st jooksust, millel esines. Meistrivõistlusel lõi ta Cooperit ajaga 10,1. 440 yardi jooksis ta seekord raske teega 54 sek.

1900. a. hooaeg oli Wadsleyle õnnetu, ta alustas treeningut hilja ja ei saavutanud oma hiilgevormi. Siiski oli ta 440 yardil sama hea kui teised selleaegsed parimad maailma jooksjad.

1901. aastal tuli Ameerikast Arthur Duffey oma suure uudisega — kükitusstardiga, selle ajani oli starti võetud ikka püsti seistes. Duffey muutus oma patentnumbriga neljaks aastaks täiesti võitmatuks. Ka Wadsley ei saanud Duffeyst jagu 100 yardil, kuid lootis temaga valmis saavat 120 yardil, kus stardispetsialisti mõju oleks olnud juba vähem. Duffey loobus aga võistlemast Wadsleyga 120 yardil.

1901. a. esivõistlustel läks Wadsley korda lüüa Maxwell Longi, kes samal aastal oli Ameerikas jooksnud sirgteel 440 yardi 47,0 — tagajärg, mis praegugi 28 aasta järele püsib maailmarekordina. See oli jooksude jooks.

Long alustas nagu ikka suure algkiirusega, talle järgnes Wadsley, hoides jõudu lõpuspurdiks. See tuligi, metsikum ja jõurikkam vast kui kunagi nähtud maailmas. Porisel läbiligunenud primitiivsel teel võitis Wadsley ajaga 49,8.

See oli Longile üllatus, mida ta ei olnud osanud kuidagi aimata. Ta hakkas nõudma revanschi ja Wadsley ei olnud selles kade. See peeti Crewes.

Long asus jälle vedama maksimaalse kiirusega, talle järgnes 3 yardi kaugusel Wadsley. Näis juba, nagu saavutaks Long igatsetud revanschi, kuid 20 yardi enne finišit sündis Wadsley kui ümber ja ettesirutatud kumer rind otsustas tema kasuks nabi kuid kindla võidu finišipaelal. Pika rohuga murul peetud jooks lõppes ajaga 50,4. Veel kord püüdis Long saavutada revanschi Wadsleylt, kuid kui ta seda ei saanud, oli ta sedavõrt murtud mees, et loobus üldse sportimisest.

Wadsley aga pistis rändama igalepoole mööda Euroopat, pühitsedes üht võitu teise järele. Budapesti jäi ta kaheks aastaks treeneriks, koolitades välja rea Ungari sportlasi. Kui Wadsley tuli tagasi Inglismaale, oli seal Duffey ikka veel võitmatu 100 yardil. Wadsley püüdis tumestada selle hiilgust, kuid pidi ka omakorda jälle kapituleerima. 220 yardi võitis ta Jimmy Tremeeri ees 22,6.

440 yardil juhtus skandaal. Wadsley jooksis välisteed mööda. Kurvel tekkis suur rüseelemine ja Wadsley tõugati kaasvõistlejate poolt publiku hulka, kes seisid mustendava müürina kohe jooksutee ääres. Kui Wadsley pääsis jooksma, olid teised tast jõudnud ette juba 20 yardi. Wadsley ei katkestanud jooksu, vaid pistis viimaseni oma hiigljõudu kokku võttes järele. Jooks, mida ta siis sooritas, oli vist aja poolest parem Longi hiilgesaavutusest, kuid finišis oli White tast rinna osa võrt ees 50-sekundilise aja juures. Wadsley oli jooksnud enese hingetüks ja kulus tükk aega ennem, kui ta kogus oma tasakaalu ja jõu.

1903. aasta esivõistlustel esines ta 220 yardil. Ta püüdis oma vastastest minna mööda vasakult poolt, kuid pörkas see-

Reggie Wadsley ja ta duellid Maxwell Longiga.

Maailma suurim veerandmiili jooksja.

Reggie Wadsley, kes võitnud mitmeid Inglise esivõistlusi, Euroopa ja Ameerika suurvõistlusi, alustas oma jooksukarjääri Tufnell Park'is Inglismaal. Ta oli tüse poiss, üle 1.80 sm pikk, toreda huumoriga ja seninägematult tugeva lõpuspurdiga.

Wadsley suurim võit oli võit ¼ inglise miili 1901. a. Huddersfieldis, kus ta sensatsioonilises jooksus lõi selleaegset Ameerika meistrit ja maailmarekordi omanikku Maxwell Longi.

Nagu tähendatud, esines Wadsley esimesel võistlusel Tufnell Park'is 1897. a., kus ta võitis 100 yardi etteandmisjooksu 6-yardilise edumaaga. Ta tõmbas enese peale tähelepanu sellega, et jooksis pikis pükstes ja sokkides — ilma kingadeta. Ta ilmumine võistlusrajale tekitas suure naerulagina, kuid võistluse lõpul oli ta juba publiku lemmik. Wadsley peale hakati panema peagi suuri lootusi.

1898. aastal esines Wadsley esivõist-

Käsipalli hooaja lõppvaatus.

Tall. N. M. K. Ü. võitis võrkpalli välkturniiri.

14. aprilli välkturniiriga asetati punkt korpalli hooajale. Võrkpallis leidis lavastamist „happy end“ möödunud laupäeval Eesti käsipalli liidu korraldusel N. M. K. Ü. võimlas. Tahaks näha, et välkturniirid muutuks traditsiooniks ja iga hooaeg lõpeks sarnaste võistlustega. Viimased kaks välku olid suuresti nauditavad.

Võrkpallis startis 4 meeskonda. Puudus vaid meistermeeskond Kalev, kes puhkas loorberitel. Mängiti turniiri süsteemis.

Greif hävitab avamatschis kergelt ÜENÜTO. NMKÜ võidab kolmegeimilises mängus Spordi. Esimene geim läheb Spordile 8:7. Võitmiseks läks tarvis saavutada 8 punkti — mis loeti üheks geimiks. Greif, asudes hooga mängima, kukutab eelmisest matschist veidi väsinud Tall. NMKÜ. Järgmine mäng Spordi ja ÜENÜTO vahel on õhtu suurimaks üllatuseks. Võidab ÜENÜTO. Spordi meeskonnal puudus täiesti võistlusvaim ja terve mäng ei klappinud sugugi. ÜENÜTO esinemine sellel sensatsioonilisel mängul polnud kuigi hiilgav. Otse jalustrabav on Spordi ja Greifi matsch, milline mängult hea, kuid tagajärjelt üllatuslik. Eelmise katastroofilise kaotuse tasub Sport võiduga Greifi üle. NMKÜ võidab hõlpsalt ÜENÜTO.

Need matschid ei annud veel võitjat, nii Greifil ja Tall. NMKÜ'l oli võrdselt punkte ning kolmanda koha pärast tuli uuesti heidelda Spordil ja ÜENÜTO'l.

Tall NMKÜ võidab huvitavas mängus Greifi 8:2, 2:8 ja 8:3. Sport hävitab ÜENÜTO.

Võitja Tall NMKÜ koosseisus: Viksten — Vesilind; Tõnso — Randmer; Zimmermann — Altok. Teisele kohale jäi Greif, 3. Sport, 4. ÜENÜTO.

Tall. NMKÜ võrkpallimeeskond on võistelnud 16 korral, võitnud 10 matschi ja kaotanud 6. Võitnud 62,5 % mängudest.

Olympiaad maksis Soomele 1,7 miljonit Soome marka.

Soome olümpia komitee on avaldanud oma rahalise aruande. Selle kohaselt on olnud tema tulud: ülejääk aastast 1927. 598.263,01 Smk., riigi toetus 750.000 Smk., Soome spordiliidu korjandus 953.299,10 Smk., lipukeste ja markide müügist 156.385,75 Smk., kokku 2.457.947,86 Smk.

Kulutatud on: uisutajate kulud St. Moritzis 97.500, suusatajate kulud 174.800, vigastatud võistlejate arstimine 37.850,77 Smk., kokku 310.150,77 Smk.

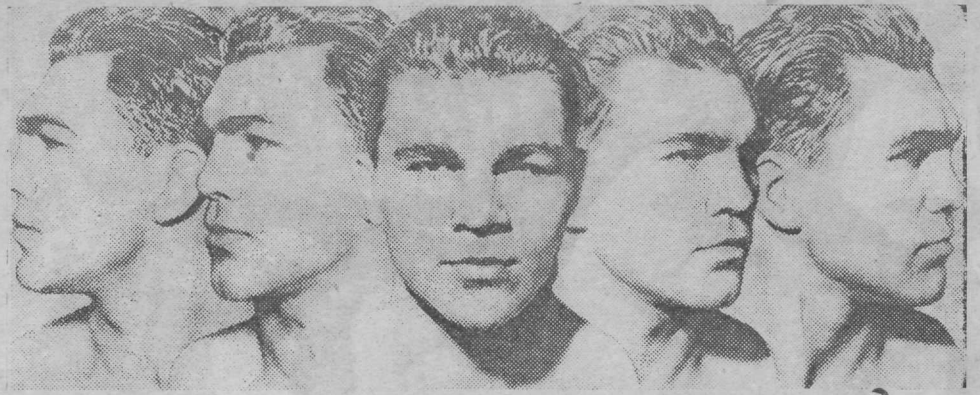
Sõidukulud Amsterdamis ja toitmine „Oihonal“ 936.816,75 Smk., kulud Amsterdamis 259.221,88 Smk., kokku 1.196.038,63 Smk.

Ettevalmistustreeningu kulud olid 13.576,35 Smk. Kõiki kulusid kokku oli 1.672.315,70 Smk., nii et olümpia komiteel on kasutada ülejääk järgmise olümpiaadi ettevalmistusteks 785.632,16 Smk.

Hispaania — Prantsuse 8:1.

Gallia kukele katastroofiline võistlus peeti Saragossas. Koosseisud olid: Hispaania: Zamora; Quesada-Quincoces; Prats — Marcubeta — Perra; Larcano — Joiburu — Rubio — Bienrobas — Yurrita. Prantsuse: Henric; Wallet — Bertrand; Dauphin — Banide — Villaplane; Dutheil — Lieb — Nicolas — Veinante — Galey.

Juba 6. minutil märgib Rubio Henrici veast 1:0, kes tuulest kantud Larcano tsenderdusega oli arvestanud valesti. 18. min. saavad hispaan-

Max Schmeling, Saksa suurpoksija, kes välimuselt sarnaneb kui vend Jack Dempseyle. Ameerika teadete kohaselt tahab Dempsey veel tulla tagasi ringi, et pidada matschi oma teiskuga.

lased Wallet süü läbi kasutada penalty, mis viib Prantsuse meeskonna üsna liimist lahti. Pall ei satu siiski võrku, vaid 2:0 tuleb alles 40. min. Rubio poolt.

Peale vaheaega ei suuda prantslased, kuigi neil kasutada tuule soodustus, hästi disponeeritud hispaanlaste üleolekut kõigutada. Pea iga kuue minuti takka viiakse Prantsuse kaitse segadusse ja pall võrku. Vast 87. minutil suudab Nicolas saavutada auvärava.

Soome esivõistlused vabamaadluses.

Kärbeskaal — 1. Maunola, 2. Ryhänen, 3. Vickholm. Sulgkaal — 1. Eklund, 2. Valavuori. Kergekaal — 1. Anttila, 2. Lindroos. Kergekeskkaal — 1. E. Vesterlund, 2. E. Pihlajamäki, 3. Sirenus. Keskaal — 1. Filppula, 2. Pekkala, 3. Luoma. Poolraskekaal — 1. Sihvola, 2. Lahti, 3. Lindqvist. Raskekaal — 1. Ekman, 2. Enroth. Kolmes kaalus oli ainult kaks osavõtjat.

Kolm suursaavutust Kanadas.

Montrealis peetud sisevõistlusel püstitati kolm sise-maailmarekordi: Williams jooksis 50 meetrit 5,2, Catherwood saavutas kõrguses naistele 1.52 ja Cook 50 meetri jooksus naistele 6,0.

Rampla Juniors

on Berliinis praegu viibiv Uruguay jalgpallimeeskond. Ta võitis skandaalses matschis Tennis—Borussia 1:0. Uruguaylased näitasid head tehnikat, kuid kasutasid ka rohkesti foule. Kui nad pääsid juhtimisele, asusid nad kaitse seisukorda ja hakkasid mängu rikkuma iga abinõuga, tagudes kõik pallid kaugele väljalt. Vahekohtunik tahtis kõrvaldada väljalt vasakpoolsel Malagone, kuid see ei täitnud nõuet. Toodi kohale korralvurid. Nüüd asusid kõik uruguaylased oma mehe kaitsele. Pikade kauplemiste järele läks korda Malagonet viia ära väljalt.

Soome poksivõistlused

andsid tagajärgedeks: kärbeskaal — 1. Dickman, 2. Lehikoinen, 3. Huuskonen; kukkkaal — 1. Siponen, 2. Himmelroos, 3. Hagelberg; sulgkaal — 1. Paasonen, 2. Luttinen, 3. Grönholm; kergekaal — 1. Resch, 2. Suvio, 3. Rantanen; kergekeskkaal — 1. Väkevä, 2. Palmu, 3. Mäkelä; keskkaal — 1. Hagelberg, 2. Linnakorpi, 3. Paasonen; poolraskekaal — 1. Ström, 2. Lutzman; raskekaal — 1. Vestelberg, 2. Ekström, 3. Johansson.

— Roland Johansson ujus uue Rootsi rekordi 200 meetril selili 2.45,1.

Uusi suursportlasi Ameerikas.

Ameerikas näib tänava olevat tõusnud terve rida uusi suursportlasi või mehi, kellest olnud seni kuulda võrdlemisi vähe. Nii tõukas Rothert sisevõistlustel kuuli 15.54. Keegi Rasmus heitis 48.19,5 ketast ja Warne hüppas teivast 4.06. Teisest paigast kuuldub jälle, et Canby on hüpanud teivast 4.04,5 ja Portmess saavutanud kauguses 7.49,6.

Reggie Wadsley.

2. lhk. järg.

juures kokku ühega ja tagajärjeks oli, et Wadsley diskvalifitseeriti. Kurvastuse tõttu ei esinenud ta ka enam 440 yardil. Varsti pühkis ta hoopis Euroopa tolmu jalgadelt.

Ameerikas võitis ta rea jookse ja jäi lõpuks Los Angelesis Occidental College'i treeneriks. 2000-dollarilise honoraariga palkas Stanfordini ülikool ta omale pikemaks ajaks ja Ameerika lühidamaajajooksjate praegune kõrge klass on suurel määral ka Wadsley teene.

Kalifornias hakkas Wadsley lõpuks ka poksima, kuuludes parimate amatööride hulka ja olles Jim Jeffriesi südamesõber ja võistluskaaslane.

—Pawtucketi maratoni võitis Ameerikas Michelsen 2.53.10. Teine oli Lamp — 5 yardi järel. Kolmandama saabus Garvin ja neljandama Henigan. De Mar kattis maa 3 tunni 9 minutiga. Võistlejaid oli üle 100.

— Krenz, kes hiljuti püstitas kettaheite maailmarekordi, tõukas kuuli 15.25, lüües Rotherti, kelle saavutus 15.17. Samal võistlusel jooksis Dyer 220 yardi 21,8, Morrison 440 y. 48,8 ja Edmonds 120 y tõkkeid 15,4. King hüppas kõrgust 1.91,5 ja Edmonds teivast 3.93.

— Ungaris on alanud kergejõustiku hooaeg. Esimestel võistlustel võitis Balogh 100 m 11,6, Mogdies 800 m 2.06,4 ja Ferency 110 m tõketega 17,2. Regös heitis ketast 39.90 ja Toth 38.53.

— Hugo Meisl, Austria „jalgpallikindral“, on saanud Itaalia valitsuselt aunime — commandatore.

— Hollandlanna Braun püstitas uue maailmarekordi seliliujumises 100 meetril 1.21,2. Endine suursaavutus seisis hollandlanna Turk'i nimel.

— Ujumisvõistlustel Helsingis näidati haruldast häid tagajärgi 200 m vabaujumises. H. Tiitinen püstitas uue Soome rekordi ajaga 2.39,5, kuid P. Tiilikainen ei jäänud ka palju maha — 2.39,7. Järgmised kolm meest olid: Palonen 2.40,9, Jegorov 2.42,2 ja Mattsson 2.49,3.

Skandaalselt Austria — Itaalia maavõistluselt. Austria väravavaht Franzl võtab palli Itaalia kardetavamata tormaja Libonatti jalalt.

67.16 Ameerikas.

Võistlustel Los-Angelesis viskas Jimmy De Mers oda 67.16, mis uus Ameerika rekord. Uus rekordimees on tuntud kõva viskajana juba 1927. aastast saadik. Tal oli Chicagos keskkoolide rekord 62.51, kuid kodukohas — Sand Point'is — on ta saavutanud palju enam. Ameerika ametliku odarekordiks loeti soomlase Myyrä saavutust 64.74, kuid ülikoolide rekord seisab Bartletti nimel 66.04.

Ameerika naised olümpiamängude vastu.

Rahvusvahelistes spordiringkondades diskuteeritakse praegu elavalt, kas naistel on soovitatav spordi alal spetsialiseeruda ja olümpia-mängudest võtta osa. Ameerika nais-spordiliit on nüüd võtnud vastu järgmise resolutsiooni:

„Meie asume olümpia-mängude vastasele seisukohale. Selleks on kolm põhjust mõeldud. Olümpia-mängud viivad rekordspordi ülepingsatunud üksiksaavutusteni, naiste ja tüdrukute primadonna-likkuseeni, võõrdumisele tegelikust tööst ja elust, kuid ka terviseriketetele ja hädaohule.“

Uusi kergejõustiku määrusi.

Rahvusvahelise kergejõustiku liidu poolt on vastu võetud rida määrustemuutusi, mis astuvad jõusse käesoleval aastal. Tulevikus mõeldakse aega jälle kümnendiksekunditega jooksudes alla 250 meetri. Pikematel maadel võetakse ikka vaid viiendiksekundeid. Sel määruksel ei ole aga mingit mõju senistele rekordidele. Finischikohtunikkude arvamiste lahkuminekul jooksjate järjekorra üle otsustab kohtunikkude enamus. Nende otsus on lõplik ja muutmatu.

Kõrgus- ja teivashüppes on võistlejatel lubatud igast minimumist üleulatavast kõrgusest alustada hüppeid ja oma soovi kohaselt hüppata edasi. Kaugushüppe hüppeaukude valmistamisel tuleb pidada silmas, et need oleksid vähemalt 2,75 meet-

rit laiad ja hüppepakk oleks augu tagumisest servast eemal 9 meetrit.

Kõrgushüppe latid ei tohi olla lühemad kui 3,66 m, ega ka pikemad kui 4 m. Teivashüppe põikpuu ülestõstmiseks peavad hüppetelgitel olema plokikesed. Teibaauk peab olema 1 m pikk, tagumisel serval 60 sm lai ja kitsenema ette 15 sm laiuseks. Teibaauk ei tohi olla sügav üle 20 sentimeetri. Hüppeauk on seest kaetud tugeva raudplekiga.

Käimine defineeritakse järgmiselt: Võistluskäimine on edasiliikumine samade abil, mis peavad olema sooritatud nii, et jalad puutuvad katkestamatult maapinda.

Svensson võitis Gehringi.

Euroopavõistlustel Dortmundis sai senine raskekaalu maailmameister Svensson punktikaotuse sakslaselt Gehringilt. Peale Dortmundi võistlusi läks Svensson revanschile Gehringi kodukohta Ludvigshafeni. Võistlus lõppes Svenssoni võiduga. Alul läks asi igavalt, kuid 12 minutil sai Svensson sakslase silda. Selle kannad libisesid vähe matil ja Svensson kasutas juhust ta õlgade surumiseks maha.

Ivar Johansson võistles Bad Kreuznachis, võites kuulsa sakslase Bräumi 7 minutiga. Keegi algaja Siebert võitis aga rootslase 25 sekundiga. Revanschmatshis jäi Siebert selili 7 minutiga.

Spordi hoogne areng Poolas.

Ametliku-statistika järele oli 1925. aastal Poolas 115.000 registreeritud sportlast. Praegu on neid 224.000. 1925. a. oli Poolas 227 spordivälja, praegu 654, — s. o. välju, kus saab harrastada kõike liiki sporti. Eriharjutusvälje on Poolas järgmiselt: jooksuradu 1925. a. 258, praegu 631; lasketiire 1925. a. 269, praegu 679; basseine 1925. a. 41, praegu 82; tennisvälje 1925. a. 229, praegu 457.

Atleediline usund.

Läti muinasusu-uuri ja G. Brastinschi on asutanud „Deewturn Draudse“ nime-

lise ühingu, mis harrastab kombeid, nagu need valitsesid Lätis enne ristiusu tulekut. Ühing toimetab ka erilisi lasteristseid „Krustabas“, mille juures ei tohi viibida lapsevanemad. Ühing tahab äratada ellu muistse kombe, mille järele häised ja nõrgad lapsed hävitatakse. Rituali saavad vanad hiielaulud, tseremooniad ja ringmängud.

Argentiina spordib.

Kergejõustiku esivõistlused.

Elades kaugel võõrsil, suurlinna keerises, aseldades oma igapäevaseid toiminguid, unustab inimene õigemini — jääb hooletumaks nii mõnegi kohustuse vastu, mis pole seotud olukorraga, vaid kõrvalise lõbuna eeskavasse võetud.

Ameerika hüüdsõna on — „rühi edasi poiss“, et veepeal hoida, ja häda kui jätab end hoole tusse. Nii masin kui inimene ei tohi peatuda enne kui jõudnud tund puhkamiseks.

Siiski esilevad vahest ilusad hetked vabadeks tundeks, ent tunnevad vabana igasugustest kohustustest ärielus ja kiidad rõõmuga ainsamat puhkepäeva — pühapäeva.

Nii ammugi pole enam Eesti Spordilehele kirjutatud. Juhtumisi spordielus Argentinast on olnud mõndagi. Kõhustasin end tihtigi paberile panema uudiseid, ikkagi on jäänud see vaid lihtsaks kavatsuseks. Ja mässituna ligi 3.000.000-lisse rahvamerre Buenos-Airesis, sõelun kaasa kõigea — ka ajaga, oodates uut koitvat päeva, mis endaga ühes toob uumat, värskemad ja huvitavamad sünnitust, seega unustades möödunud päeva nagu oleks tollest juba sajandik seljataga jne. Nii vaarub elu siin teinepool ookeani.

Oli jällegi spordielus siin tähtsam sündmus. Peeti ülemaailmisi kergejõustiku meistervõistlusi. Ajakirjandus oma kiitva otsuse sel puhul välja puistates, mainib rõõmuga argentiinlaste tublit spordiindu ja julgustab sportlasi heledalt vastu vaatama 1932. a. mängudele Los-Angelesis.

Ehk küll hiilgavaid tagajärgi võistlustel ei saavutatud, peab siiski kiitma massilist osavõttu, kellede hulgast võib tulevikus nii mõnegi nimi ilmarekordide tabelis seista. Sest rahvas, kes omab temperamenti ja sarnaseid häid looduse tingimusi läbi aasta harjutamiseks, ei jää kauaks tahaplaanile. Arvesse võttes viimase aja spordi kiiret enedemist siin ja uute spordiseltside väljajade asutamist, nagu kuulsate Argent. tangode loomist, missuguseid igapäev juure tuleb, rühub ka sinne sport samm-sammult edasi — rekord-saavutusteni. On ju Argent. ennemalgi ilma-meistrid annud, nagu Zorilla Amsterdami.

Milligipärast ei peeta siin esivõistlusi naiste kaasavõitlemisega. Lõpptagajärjed kujunesid järgmiselt:

100 mtr. — Borzini 11,0; 200 m. — Spinassi 22,6; 400 m. — Genta 51,0; 800 m. — Ledesma, 1,57,6; 1.500 m. — Ledesma, 4,03,4 (Arg. uus rekord); 3.000 m. — Zabala, 8,57,6; 5.000 m. — Zabala, 15,26,4; 10.000 m. — Rivas, 31,49,4 (uus Lõuna-Am. rekord); 110 tõkkeid — Silwa 16,2; 400 tõkkeid — Acosta, 56,4; 4×100 m. Buenos-Aires, 43,4; 4×400 m. — Buenos-Aires, 3,30,4; kõrgus — Riessen, 1,75; kepp — Pojmaevich, 3,60; kaugus — Hall, 6,71; kolmik — Molina, 13,71; kuul — Tuma, 11,87; ketas — Dominguez, 40,25; oda — Medvesigh, 49,32; vasar — Kleger, 50,65.

Võitjaks tuli Buenos-Aires 95 punktiga.

Buenos-Airesis.

Raymond Pöder.

— Pyle'i maratonitsirkuses juhib jooksu praegu Gavuzzi 113 tunni 3 minuti ja 12 sekundiga. Teine on neeger Ed Gardner ja kolmas soomlane Salo.

— Viktoria Zizkov löi Tschehhi jalgpalli-esivõistlustel Praha Spartat 3:2. Pealtvaatajaid 15.000.

— Balkani jalgpallikarika tsükleid on otsustanud pidama hakata Kreeka, Rumeenia, Bulgaaria ja Lõuna-Slaavia.

— Vehklemise euroopavõistlused peeti Neapelis. Floretivehklemises võitis mees-test Pulitti, Itaalia; 2. Cattiau, Prantsuse; 3. Gaudini, Itaalia. Naisvõistlustel oli esimene Mayer, Saksa; 2. De Beur, Holland; 3. Dany Ungari.

— Pariis — Madrid võistlesid jalgpallis Prantsuse pealinnas 1:1.

Rudolf Bode „väljendusvõimlemine“ ja kool.

Kunstlik ja loomulik liikumisstiil.

Võimlemiskeelu ajal ja peale seda oli Jahni õpetusviis, mis kõik väärtuslikud aena-harjutused enesesse mahutas, väls mõjude sunnil siseharjutustele end kokku surunud. Ka liikumisstiil sai muutuse osaliseks. Loomulikule liikumisele astus pikapeale asemele võimlejalik kunststiil vormikindlate liigutustega. Liikmed, mis end loomuliku liikumise juures ei pinguta, kui pingutust vaja ei ole, said jäädavalt tööle rakendatud. See liikumise stiliseerimine oli oma alguse saanud sõjaväe korraharjutustest. Seal läksid kõigepealt võimlemise korraharjutused ja siis ka riistvõimlemine stiliseerimise alla, lõpuks ka vabaharjutused, missugused Jahni õppeviisi juures olid vabad „lõdvad eelharjutused“, nagu meie „ettevalmistavad harjutused“. Isegi jooksu ja hüppeharjutustele ei ole see stiil oma mõju avaldamata jätnud. Otstarbekohaste lõdvade harjutuste asemele astus „ilus“, s. t. kunststiili määruste järele fikseeritud liikmetega läbiviidud liikumine. Veel tänapäev tarvitatakse Schweitsis seda stiili kõrgus- ja kaugushüpete juures (Turnersprung). Alles viimasel ajal on meil jälle tagasitulek loomulikkude harjutuste juure. Kergejõustik, millele stiliseerimine halvavalt tagajärgele mõjus, tegi alguse, siis järgnesid vabaharjutused ja lõpuks said vähemalt noorsoole Gaulhoferi, Slama ja Streicheri kaasaaitamisel „loomulikud“ riistharjutused läbi viidud nii, et kunststiil jäi maksma ainult riistvõimlemise juures täiskasvanutele. Samuti oli lugu ka vettehüpete juures. See tagasitulek loomuliku liikumise juure ei ole tähtis mitte ainult kehaliselt, vaid ka hingeliselt. Loomulik liikumine võimaldab kaasaalamist, mida ei saa aga stiliseeritud ja mitteloomuliku liikumise juures. Just see külg, hingelised kaasaalamise suhted keha väljaarenemises, on selgeks tehtud koolidelt, mis tegutsevad „väljendusliikumise“ või vähemalt

temast välja on läinud. Need on n. n. kunstikoolid, milledest puht võimlemisalalt dr. Rudolf Bode kool Münchenis suurimat tähelepanu väärib.

Bode põhimõte. „Eneserütm“ „Hõljuv kärbes“.

Bode nimetab oma peateost „Väljendusvõimlemiseks“. Seal tähendab ta, et nii kui on eelharjutused saavutustele ja teistele otstarbeliikumistele, on samuti olemas eelkool „väljendusvõimlemisel“. Bode väljendusvõimlemise siht on loomuliku rütmi saavutamine liikumisel, kui iluduse põhinõue igal otstarbe- ja väljendusliikumisel. See tee on, läbi elada liigutuse enese rütmi. Iga meie jäseme — ja kehaliigutusele vastab kindel liikumiserütm. Sest igal kehaosal on pendliks keha pikkuse ja raskusjactusele kindel enesehõljumine ja ainult sarnaseid loomulikke liigutusi võib rütmilisteks lugeda, mis kooskõlas seisavad enese hõljumisega.

Parimaid näiteid selleks näeme loomade juures. Suurepärase pildi näeme hüppavaist kitsedest filmis „Tee jõule ja ilule“. Nägematu, aga ka mitte vähem imestamisväärne on näide kärbses, kes väikese musklijõu juures tundide kaupa suudab õhus hõljuda. Lõpmatu tiibadelõõkidega peab ta ikka uuesti õhu enese all niivõrt tihendama, et õhk tema keharaakust suudaks ülal hoida — ja siiski on kärkse musklitöö, nagu uurimused näitavad, äärmiselt väike, sest et loomake oma tiibu just kooskõlas enese hõljumisega liigutab. Võib ka tornikella väikeste löökidega hõljuvaks hoida, kui need löögid kella enese hõljumistele järgnevad. Samuti aitab palju kaasa enesehõljumine loomadel, tõstes — ja toetades jalgadel jookstes. Selleks, et instinktist juhitud loom kõik omad liigutused loomulikus rütmis täide viib, on põhjuseks ka, et loomad nõrgema musklijõu juures suurimate saavutusteni jõuavad, kui inimene suhteliselt oma jõule, kes oma sunnitud liikumistes harilikult oma enesehõljumist ei tunne ja selle asemel, et nendega kooskõlas töötada, just vastassihis töötab. Inimene on kellalõõgi seisukorras, kus kella ei lasta ära hõljuda, vaid kesk tema teed, teda tagasi lükatakse.

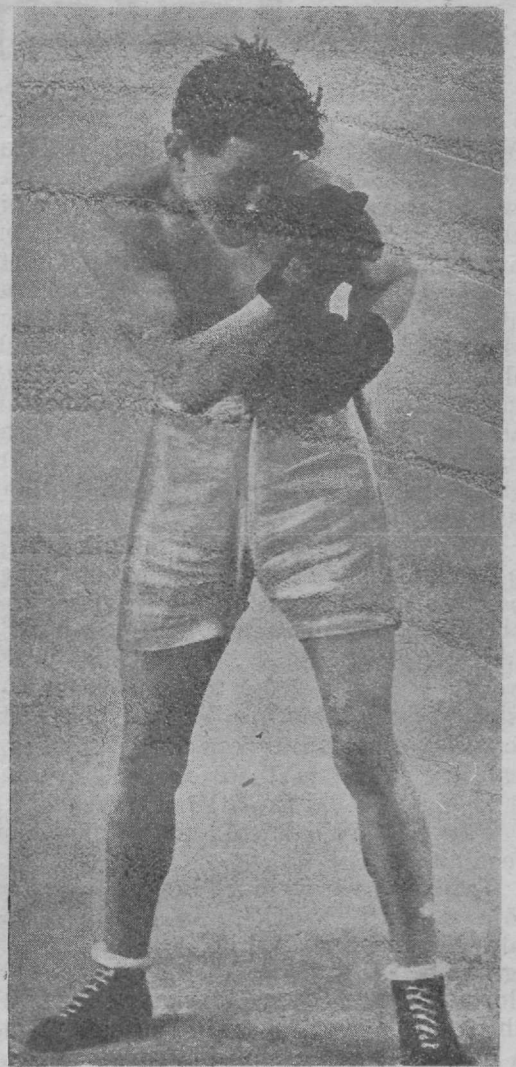
Lõdvendus ja hooharjutused, pingutused.

Selle tunde kättesaamiseks tahab dr. Bode juure lisada: „Lõdvendusharjutuste“ juures peavad inimesed vabanema igapäevses elus juureõpitud kestvatest pingutustest. Hooharjutustel peab lõdvemismõimeline keha, liikumist takistamata, hoogu läbi laskma, sealjuures kaasa elades eneserütmi. Sarnaseid hooharjutusi seistes, mille juures hoojõud põlve ehk puusade tõuke läbi kõvendatud saab, loeb dr. Bode suurel arvul oma uue teose „Väljendusvõimlemise“ väljaandes omaks.

Sunnitud pingutustest eraldab dr. Bode „vormi pingutuse“ s. t. võimalikult rohkem jõudukoguvat jaotust otstarbeliikumiste täitmisel, näiteks: jooksu, tõmbe, tõuke, viske, hüppe jne. juures. Nende harjutuste tähendust omab alles võimleja harjutamise juures.

Tarvitamised.

See Bode „Liikumismetod“ ei ole mitte ainult väljendusliikumises, vaid ka saavutusharjutused võidavad

Pladner, Prantsuse poksija, tuli hiljuti maailma-meistriks kärbeskaalus võiduga ameeriklase Genaro üle. Hiljem selgus aga, et Pladner on pääsnud pettusega kärbeskaalu ja kaalub tegelikult rohkem. Määrati uus matsch. Sellel oli Pladner küll täpselt kaalus, kuid ta diskvalifitseeriti maldalõõgi tõttu ja tiitel määrati Genarole.

selle läbi. Sest nad põhjenevad samadel jõukoguvatel põhimõtetel kui väljendusliikuminegi. Selle tähelepanu läbi on ka ettevalmistavad kergejõustiku harjutused teise ilme omandanud, kui vanad vabad harjutused pingutatud ja fikseeritud liikmetega.

Terve keha koostöö peale vaatamata ei anna end tunda väsimus Bode harjutustel. Nõnda osutub see ka selles õppeviisis, et vaatamata intensiivsele tööle — mõnede hooharjutuste kestvus 5—6 min. — hea enesetunne läbitöötatud kehas aset leiab. Sest et suurema osa hooharjutuste juures suured kehamuskliid kaasa töötavad ja töösse astuvad muskliid peale puhkust end kokku tõmbavad, tuleb plastilisi mõjusi esile tuua. See mõjub ka meeleolule, esile tuleb loomulik rõõmsus, mis kõiki osavõtjaid haarab (lõbu ematsioonid).

Võrreldes loomulikkudest harjutustest hoovavat „ilu“ mis meil naisvõimlemise alal „meeldiva harjutuse“ kujul ihaldatud, peame õigusega Bodet kui teenäitajat selles õiges ja loomulikus liikumises hindama.

Lõpuks avaldub ka samadele mõtetele rajatud koolivõimlemise uuendus dr. Gaulhoferi ja dr. Margarethe Streicheri poolt, mis sellele välja läheb, et noortele loomuliku liikumisele anda ja siiaamaani valitsenud kunstliku liikumise asemele anda lapsele tema hingeolule enam vastavat loomulikkude liikumist.

Asta Klamm.

Tunyoghi, kes tuli Dortmundis europameistriks enam õnne kui oskusega.

Jalgpalli taktika.

Kuna määrus nõuab väravahilt, et ta 11-mtr löögi sooritamisel väravajoonel või selle taga asuks, ei ole lubatud väravavahil vahekohtuniku vile kõlamisel ettepoole jooksta lööginurga vähendamiseks. Kui 11-mtr. löök tehakse hästi, on väravavaht ta pareerimiseks enamasti ikka abitu. Seega ei ole öeldud, et väravavaht löögi sooritamisel täiesti passiivseks jääma. Erk tähelepanu annab talle vahel võimaluse ka hästiplatseeritud lööki tõrjuda. Hea taktikaga õnnestub tal vahel lööjat ebakindlaks teha ja tasakaalust välja viia. 11-mtr. löögi tõrjumiseks on otstarbekohane järgmist taktikat kasutada:

Väravavaht asetub väravaliinile värava keskpäigas. Ta jälgib teraselt löögi sooritajat, et taibata, millise löögi see annab. Teatud kindlusega suudab ta aimata, kuhu juhatakse pall. Sel teel võib väravavaht lähendada löögi tõrjumiseks tarvilikku reaktsiooniaega. Väravavaht võib loomulikult seejuures ka eksida. Sellega peab arvestama, sest harilikult võib lugea 11 meetri lööki sama kui väravaks.

Väravavaht võib kasutada ka järgmist meetodit:

Ta asub väravaliini keskpäika. Kui lööja läheneb löögiks, hakkab väravavaht hüplema väravaliinil siia-sinna. Sellega võib ta viia lööja, kui see ei oma küllaldast meeleskindlust, tasakaalust välja. Tihti juhtub, et väravavaht satub just sinna nurka, kuhu lööja oli plaanitsenud oma löögi. Kas peab ta veel viimasel hetkel muutma oma kava või lööma väravavahi pihta? Igatahes tekib sel juhul teatud kindlusetus. Kui siiski lüüakse pall võrku, ei ole põhjust süüdistada väravavahit. Ta on teinud kõik võimaliku.

T. S. Rowlandson, Corinthiansi endine väravavaht, soovib joonisel näidatud taktikat. Ka sel puhul arvestatakse, et väravavahi ebaharilik seisak teeb lööja kindlusetuks.

Väravavahi koostöö kaitsjatega.

Värava tõhusaks kaitseks ei jatku ainult väravavahi tööst, olgu ta kui suur meister tahes. Vastase pealetunge peab tõrjuma ühisel jõul. Väravavahi koostööks oma eelmeestega maksab põhimäärus: Käsklusi jagab väravavaht. Seistes tagapool kaitsjaid, on tal tavaliselt parem ülevaade olukorrast. Samuti peab väravavahile jäetama isikliku väljaastumise vabadus. See võib aga ainult siis sündida otstarbekohaselt, kui ta kaasmängijad temaga arvestavad ja nii tegutsevad, et ta nende töö põhjal võib enesele luua teatud kava. Kui väravavaht hüüab: „Ma võtan!“ siis peab kaitsja jätma palli vabaks ja takistama ainult vastast. Ainult palli vabaksjätmisega ei saaleppida.

Üldse on kaitsja kohuseks takistada iga vastast, kes tahab tungida väravavahi peale. Sageli on otstarbekohane sööt palli tagasi väravavahile. Ka siis peab kaitsja ikkagi automaatselt looma ka tõkke vastasele.

Kui väravavaht on sunnitud jooksma välja väravast, peab kaitsja endastmõistetavalt ruttama väravasse ja võtma väravavahi seisukoha.

Vabalöövide puhul on kasulik, et kaitsjad nihkuksid väravast kaugemale ja püüaksid jätta vastaseid sulgu (ofsaidi).

On juba nimetatud, et karistuslöögil (mitte 11 meetri löögil), mis tehakse värava lähedusest, peab kaitsja võtma seisukoha ühte väravanurka, et kergendada väravavahi tööd.

Terve oma püüu juures väravavahi tööd soodustada ja temaga kooskõlas tegutseda ei pea kaitsjad unustama, et nad ei tohi katta kinni väravavahi vaadet.

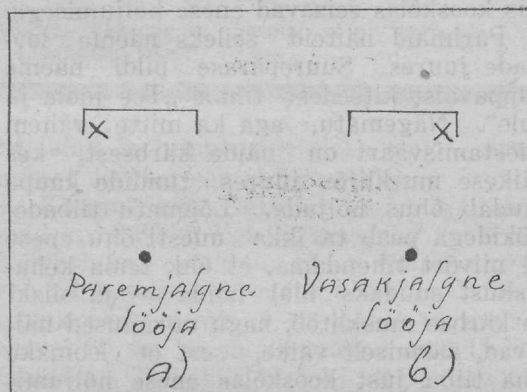
Üldised tegutsemismäärused väravavahile.

Mängi oma meeskonnale, mitte publikule.

Ära löö kunagi rusikaga märga palli.

Ära löö jalaga, kui sa võid haarata palli kätega. Palli kinnihaaramine on kindlam palli minemapoksimisest.

Ära tilguta (hüpata) palli ilmaaegselt. Kinnipüüdmisele peab järgnema kohe minemalööök ilma mingi muu liigutusega.

Joonistusel on näidatud väravavaht (X) 11 m-tri löögil; a juhul seisab ta (lööja poolt vaadatuna) vasakus nurgas, sest et lööja on tuntud paremaljalgsena; b juhul seisab väravavaht paremas nurgas, sest et lööja kavatseb löögi sooritada vasaku jalaga.

Ära lase mõjutada ennast pealtvaatajatest. Närvilikkus on halva väravavahi esimene tunnus. Kuna tihti pealtvaatajad seisavad õige värava lähedal, on võimalik, et väravavaht muutub nende hüüetest ebakindlaks.

Kui väravavaht on värava päästmiseks jooksnud väljale, olgu ta ainsaks mõtteks: Ruttu väravasse tagasi! Muidu võib juhtuda, et kaugelöök leiab tühja värava.

Jälgi alati hoolsasti mängu. Ükski kaitsja möödalöök, tagasisööt või läbilask ei tohi tabada väravavahit ettevalmistamatult. Eriti tähtis on panna tähele, kes väravaeelses võitluses puutus viimsena palli. Hoolimatu väravavahi arvele langeb ikka rida nurgalööke sel teel.

Palli väljalööki peab toimetama ikka võimalikult väravavaht. Kas laseb ta enesele tõsta kaitsjat palli kätte või lööb selle minema maast. Treeninguga võib jõuda nii kaugemale, et ka pealselöögiga maast suudetakse saata palli üle tsentrijoone. Pealselöök on palli minemasaatmiseks täpsem ja kindlam. Eriti ebakindel on saapanina-löök märja ilmaga. Kaitsja läbi kättetõstetud palli väljalöömine jalapealsega annab liig kõrge lennu, kus oma ajajatel on raske palli vastu võtta. Reeglikohaselt peab pall sattuma ikka oma ääreaajajale.

Tuulel on suur mõju pallile. Tuul mõjutab nii kaitsjate kui ajajate lööke. Kui ajajatel on näit. tuul seljatagant, võivad nad lüüa kaugelt väravale, ka annab

tuul pallile pöörlemise. Tagajärjeks on, et pall läheneb väravale kiiresti ja muudab ka oma lennuuuna. Tuulega kantakse vahel pall, mis võiks rahuliselt väravast mööda lennata, veel väravasoppi. Ümberpöörduvalt läheb tuulega mõnigi hea löök väravast mööda. Kui ajajad mängivad vastu tuult, läheneb pall aeglasemalt ja omab tendentsi ülestõusmiseks. Seetõttu lendab mõnigi löök üle värava või ka kukub kõrgelt üle väljajooksnud väravavahi pea võrku.

Väravavahi töö on eestkätt närvitöö. Kui mõni hea väravavahtki on kaotanud mõnel põhjusel enesekindluse, peab ta jääma mõneks ajaks mängust kõrvale.

Vigurdamine, enese asjatu loopimine pallide järele, mis lendavad meetreid väravast mööda, igasugune turnimine väravapostidel ja tolgendamine, on pahed, mis maksnud mõnegi värava.

Mängumääruste tundmine on väravavahile esmajärgulise tähtsusega. Sulumäärus (ofsaidimäärus) on väravavahile otse eluline küsimus.

Kõige juures, mis väravavaht võtab ette, maksku põhimõte: Mida teed, tee energiliselt.

Väravavahi riietus.

Väravavahi riietus erineb teistest mängijatest mitmeti.

Müts. Väravavaht ei tee pealööke. Tihti tuleb tal aga püüda kõrgeid palle vastu päikest. Seepärast on tal otstarbekohane kasutada nokaga mütsi. Ka vihma puhul, või tugeva tuulega näkku, on müts hea.

Kindad. Kui vähegi võimalik, peab väravavaht mängima ilma kinnasteta. Iga kinnas vähendab käte tundelikkust.

Kui aga külma ja märjaga kasutada kindaid, on villased kõige paremad. Kummi- või nahkkindad ei ole märjaga soovitatavad. Niigi libe pall libiseb märjast kindast veel enam.

Püksid. Väravahil peavad olema eriti tugevad püksid, sest ta peab ennast pilduma sageli palli järele ja kokkupõrkel vastasega võivad püksid hõlpsasti rebeneda. Märja ilmaga on väravahil tervislikult kasulik, kui ta saab enesele vaheajal panna kuivad püksid. See hoiab külmetumisest. Külmal ajal olgu püksid sooja voodriga. Ka olgu püksid taskutega, et väravavaht saaks soendada vahevahel oma käsi. Ainult soojade kätega saab töötada kindlasti.

Soovitav on, et väravavahil oleksid polsterdatud põlvekaitsjad, mis võivad hoida mitmegi kriimustuse ja vigastuse eest.

Väravavahi eritreening.

Meil on võrdlemisi häid väravavahte, kuid tehniliselt jäätavad nad siiski tublisti soovida. Nooremates meeskondades pannakse tihti see väravasse, kel kõige vähem füüsilisi eeldusi sportimiseks. Sageli peetakse sellele kohale nõrgema mängijat küllaldaselt heaks. Kuigi esimese klassi meeskondades väravavahit hinnatakse, arvatakse, et tema peab omama eritreeningu. Et väravavahil tuleb mängus vähe joosta, peetakse väravavahi jooksuharjutusi üleliigseteks. Inglismaal tehakse teisiti. Seal teeb väravavaht kaa-

Narva-Jõesuu spordiolid.

N.-Jõesuu, ühenduses suvituskoha mõistega, omab ja peab omandama ju teatud määral sportasula eeldusi.

Ja sportliku elu arengu võimalusi siin leidub, esijoones seda suvel. Käsitelles kohalikke sportimise ja spordielu arendamise võimalikke tegureid ja saavutusi, tuleb tähele panna kohalikku sportselekskondlikku tööd, mis on õieti terve selle ala edasiviijaks ja sportliku tegutsemise keskustajaks.

Sportorganisatsioonina tegutseb kohapeal s.-s. Kalevala, kelle eluiga on seitse aastat.

Kuigi selts vast ei või uhkustada eriliste saavutustega, siiski võib öelda, et koondades enda ümber spordi- ja kehakultuuri harrastajaid, luues neile sportimisvõimalusi ja propageerides sportliku mõtte kandvust ja edu, on s.-s. Kalevala N.-Jõesuu oludes suutnud teatud määral oma ülesandeid täita ja sihtjooni taotleda. Mõne aasta eest oli seltsi tegevus loidust ja seisakut märgata, kuid sellest ollakse üle saamas, ja tulevik lubab eeldada paremat.

Seltsi tegevus on piirdunud peamiselt suvega, kuna siis tegutsemisvõimalusi. Seltsi maalal on tennisplatsid, käsipalliplatsid, kergejõustiku maa-ala ja „jalgpalliplats“. Suurim täbarus N.-Jõesuus ongi jalgpalli platsi puudumisega! Ja halvem on lugu veel sellepärast, et üldse pole leida maa-ala, kuhu platsi asutada. Spordiseltsil on väikene plats (ühe väravaga!), mis ei võimalda mingit korralikku mängu. Jalgpalliharrastajad peavad leppima mõne väikese „lagedaga“ või mererannaga.

Peale alade — kergejõustiku, käsipalli (peamiselt võrkpalli), tennis, leiab harrastamist pingpong. Kuigi nende alade harrastamise võimalusi on suvel, kuna talvel pole saali käsipallimängimiseks. Spordiseltsi väikesed ruumid ei võimalda ses suhtes midagi.

Läinud suvel korraldati kohapeal kergejõustiku kursused (juh. instr. Pärn) ja ujumiskursused (juh. instr. Richmann), milledest osavõtt oli võrdlemisi elav. Kursuste lõpul korraldati kergejõustiku kursused, kus näidati võrdlemisi rahuldavaid tagajärgi.

Sportlik elu talvel oli pea soigus. Leidis harrastamist vaid teatud määral pingpong. Kevade tulles aga avarduvad paremad väljavaated. S.-s. Kalevala kavatses eeloleval suvel muu hulgas ellu kutsuda erirühme (käsipall, kergejõustik jne.), et tegutsemist intensiivsemaks muuta.

Viljandi naiskorvpall võidukas.

Pühapäeval, 14. aprillil, külastas Pärnu Lootuse võrkpalli naiskond Viljandi haridusseltsi tütarl. gümnaasiumi naiskondi, mis puhul peeti rida võrkpallivõistlusi.

Esimestena võistlesid Viljandi kaitseliidu spordiklubi ning kohalike keskkoolide koondus. Keskpärane mäng toob vahekorra 2:0 juures võidu esimesele meeskonnale.

Sellejärel kohtasid Pärnu Lotos — Viljandi haridusseltsi I naisk. Siin selgub viljandlaste tugev ülekaal ning mäng lõpebki nende kasuks 2:0 (geimid 15:9 ja 15:5).

Järgmine mäng on kaitseliidu spordiklubi ning maak. güm. II meeskonna vahel, mis igavalt möödudes toob võidu esimesele vahekorra juures 2:0.

Viimane sel päeval peetud võistlus Pärnu Lotose ja Viljandi haridusseltsi II naiskonna vahel, toob võidu uuesti viljandlastele 2:0 (geimid 15:4 ja 15:3). Publikut, mis koosnes peaaegaliselt koolinoorsoost, oli võrdlemisi rohkesti, kes ka tugevate aplausi ja hüüetega vastu võtsid oma naiskondade võidud.

Vahekohtunikuna tegutsev J. Märtsen lasi sageli läbi mitmeid vigu, kuid üldiselt rahuldas.

Viljandis treening alanud.

Neil päevil algasid Viljandi jalgpallimängijad oma initsiatiivil jalgpallimängu eeltreeningut, ettevõttes pikemaid rännakuid linna ümbrusse. Praegu puudub Viljandil väli jalgpallimängimiseks kuna kõik platsid on pooleldi ümbertöötamisel. Üldse näib, et Viljandis käesoleval aastal korralikku treeningut alustada niipea ei saa platside puudumise tõttu. S. M.

— **Kaitseväge õppeasutuste murdmaajooks** peeti pühapäeval Tondil 5,5 km distantsiga. 1. aspirant J. Tiisfeldt 22,28,2; 2. n. a.-o. A. Pungas 22,44,2; 3. asp. J. Raudson 22,55,0. Võistles 112 meest. Üksustest võitis sõjakool 265 punktiga allohvitseride kooli 186 punkti vastu.

Pärnu käsipallist.

Vaprus Pärnu parim.

Pärnu Vapruse käsipallimeeskond. Seisavad vasakult paremale: Tammann, Vabrit, Teinberg, Nukk, Tammekänd ja Vapruse esimees Joh. Tamm. Kükitavad Virkus ja Bernhart.

Pärnu tugevamateks spordialadeks raskejõustiku esikohalt langemisel on tõusnud käsipall, kergejõustik ja pingpong. Erilist edu tuleb just märkida võrk- ja korvpallis, millised tõusnud kiirelt rahuldavale tasapinnale.

Võrkpalli harrastatakse umbes 6—7 aastat, kuna korvpall alles äärmiselt noor. See oli 1925. aastal mil Vapruse energiline esimees Joh. Tamm ühes N. Tammekännuga käis pealinnas tutvumas korvpalliga ja hiljem algas õpetama seda ala Pärnus. Alul harrastas ainult Vaprus, aga hra P. Vassili Pärnu võimlemisõpetajaks tulemisel tehti ka keskkoolides juba tegemist korvpalliga. Võrkpallis sammus sel ajal esireas poeglaste gümnaasiumi S. R. ja korvis Vaprus.

1927. a. sügisel koondusid paremad käsipallitajad Vapruse värvidesse ja sellest ajast alates võib märkida järjekindlat käsipalli tõusu Pärnus. 1928. a. sügisel reorganiseeris uuesti omale meeskonnad ka Tervis.

Möödunud hooaeg oli saavusterikkamaid käsipallis Pärnule. Rida Eesti nimekamaid meeskondi pöörasid tagasi Pärnust kaotustega. Otse jalustrabav olid Greifi kolm kaotust Pärnus. Greif suutis võrkpallis napilt võita Vaprust ja kaotas Tervisele ja Pärnu koondusele, kuna korvpallis Tervis kaotas külalisele ja Vaprus pani maksima oma paremuse Greifi üle. Greifi esinemine polnud sugugi nõrk, vaid ta mängis võrgus koguni oma parimaid partiisid.

Eesti 1929. a. esivõistluse tsükliis kohtasid

Pärnus hooaja jooksul esmakordselt mõlemad meeskonnad. Need kaks käsipallimatschi olid hooaja pinevamaid Pärnus, iseäranis võrgus. Võrkpallis esinesid meeskonnad järgmises rivistuses: Vaprus: Teinberg — Virkus (meesk. vanem), Nukk — Tammekänd; Vabrit — Tammann. Tervis: Aspe I — Andresson, Aspe II — Kuuse; Martens — Arro. Esimene geim läks Tervise suurele üleolekul. Teisel oli mäng tasavägine ja alles lõpul pääseb ette Vaprus, kuna kolmandal Tervis esitas äärmiselt nõrka mängu, olles täiesti „verest ära“. Võitjaks tuli seega kahe surujaga mängiv Vaprus 2:1 (5:15, 15:11, 15:6). Võrkpalli tasapind on tublisti tõusnud võrreldes eelmiste võistlustega.

Korvpallis olid meeskonnad järgmised: Vaprus: Virkus — Nukk — Teinberg; Vabrit — Bernhardt. Tervis: Martens — Suurevälja — Matson; Parm — Jensen. Matschi võitis kindlalt Vaprus 37:25 (28:11). Korvpallis oli märgata väikest tagasiminekut, mis vast seletatav võistluste vähesusega, sest vahepeal korraldati vähe matsche.

Äsja lõppenud hooaeg oli elavam võistluste arvult sügisepoole, kuna teisel poolel andis rohkelt tunda võistluste vähesus.

Tahaks loota, et eeloleval hooajal jätkatakse edasi kindlat treeningut ja võrdlemisi suurepärase inimmaterjaliga arvestades võib ennustada Pärnu käsipallile edukat tulevikku.

Jalgpalli taktika.

6. lhk. järg.

sa terve konditsiooni-treeningu nagu teisedki mängijad. Ta jookseb, poksib, võimleb ja mängib harjutustel ikka välmängu. See kõik loob talle hea aluse eritreeninguks. Ta omandab osavuse, kiiruse, jõu ja julguse. Üldtreeningule lisaks tulevad väravavahil aga järgmised eriharjutused:

Palli vastuvõtmine maast sirgete põlvedega.

Laskumine ühele põlvele palli vastuvõtmiseks.

Palli heitmine ja püüdmine.

Harjutused punching-palliga.

Kõrgushüppe harjutused.

Soomlased on kõige kangemad.

(Spordianekdoot.)

Sakslane: Mõelge! Meil kaotas Berliinis üks jooksja jala. Nüüd pandi talle alla kunstjalga ja ma olen kindel, et ta lööb eeloleval suvel Nurmit nii kuidas tahab.

Ameeriklane: See ei ole midagi. Meil oli üks poksija, kes sattus auto alla ja jäi ilma mõlemast käest. Nüüd pandi talle kunstkaed ja ma loodan, et ta lööb kord veel Dempsey k.-o.

Soomlane: Meil ei ole teada sarnaseid spordikirurgilisi imesid, kuid mul tuleb meele üks juhus, kus mees jäi rongi all ilma peata. Kirurgid panid talle otsa puupea ja nüüd istub mees parlamendis.

— **Holland — Hispaania** tennismaavõistlus lõppes Barcelonas hollandlaste kasuks 6:5.

Pärnu staadion avatakse juulis.

Maakonna esivõistlused poksis.

Tervise korraldusel peeti Pärnus maakond-
lisi poksesivõistlusi. Osavõtjaid oli 16 kolmest
seltsist: Tervisest, Vaprusest ja Sindi Kaljust.

Sulgkaal: 1. Mihkelson, Vaprus. 2. Veide,
Vaprus. Nõmm, Sindi Kalju.

Kergekaal: 1. Kaupmann, Tervis. 2. Simm,
Tervis.

Kergekeskkaal: 1. Tiidermann, Tervis. 2.
Elbing, Vaprus. 3. Sarapik, Tervis.

Keskkaal: 1. Laur, Tervis. 2. Jaanson,
Sindi Kalju. 3. Schenk, Vaprus.

Poolraskekaal: 1. Kull, Vaprus. 2. Peter-
mann, Tervis.

Raskekaal: 1. Holm, Tervis.

Paremad poksijad olid Laur, Mihkelson, Tiidermann ja Kaupmann. Võistluse ägedamaid ja tasapinnalt head olid Laur ja Jaanson ning Tiidermanni ja Sarapiku vahelised matschid.

Raskejõustikus on maakonna esivõistlusil käesoleval hooajal enam punkte omanud Sindi Kalju — arvult 54. Tervis 51 ja Vaprus 18.

Möödunud on talvine hooaeg ja algamas murdmaajooksud ning ajamas juuri suvisport.

Suvine hooaeg töötab tulla elav. Sügisest saadik töötavad hoolega võimlemisgrupid mõlemale soole, milliseid juhatab instr. Joh. Tamm. Kergejõustikus on kavatsus korraldada rohkelt võistlusi. Tulemas on mitmed juubelivõistlused, nii Joh. Tamme ja Villiam Puusti 10-aastase sportimise juubelid. Praegu on hoos iga-pühapäevased rännakkäigud, kuna lähemal ajal on oodata rida murdmaajookse.

Hoolega ehitatakse staadioni tribüüni, mille valmib juuniks. Juulis peetakse suuremaid võistlusi staadioni avamise puhul, millised töötavad kujuneda Pärnu spordiliidu korraldusel laialatuslikud.

A. P.

Jalgpalli- saapaid

üksikult ja hulgaviisi odavate
hindadega soovitab

**Esimene Tallinna
Vilditööstus**

Tallinn, Heeringa 4, kõnetr. 20-75

Spordiäri

RESEV-RESEL

Tallinn, Toompuiestee 19,
telef. 20-19.

Soovitab oma valmistatud
spordi ja võimlemise abinõusid.

O.-Ü. „Esto“

Tallinn, Pikk t. 47, tel. 10-02.

Suvehooajaks

kõiki kergejõustiku

jalgpalli, tennise ja

muude mängude

tarbeid

tunnustatud headuses kodu-

ja välismaade tehastest.

**Avar valik spordi-
kirjandust.**

DÜRKOPP

Juba enne sõda tuntud

„DÜRKOPP“

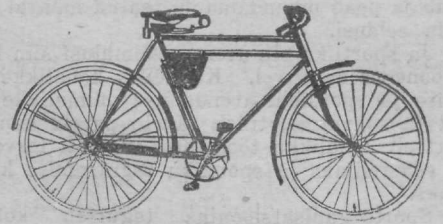
jalgratas, erimudel meie teedele ja

Rootsi esimese järgu jalgratas

„HERMES“

Esitab: O.-Ü. „Systema Raekojapl. 5
(Voorimehe tän. nurgal.)

I. N. D.

Kõrgem sort Inglise jalgratas.

Mootorratas

„HUMBER“.

Kõige paremad jalgratta-
kummid „Palmer“

Kontor ja ladu:

A. Hilgendorff

Tallinn, Lembitu t 7b. Tel. 12-31.

Ed. Möllerson'i

raudvoodi- ja traatvõrgu tehas.

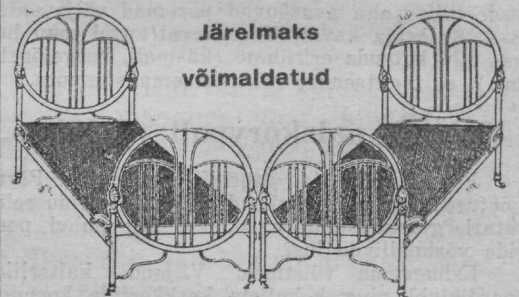
Tallinn,

Kopli t. 10.

Kõnetr. 26-70

Soovitab oma tehases val-
mistatud kuulsaid raud-,

ovaal- ja teisi voodeid.

Järelmaks

võimaldatud

Peale selle valmistatakse

traatvõrke

murutõnise väljade, rohuedade jaoks
ja igasugu muuks otstarbeks

Kaubamaja „SPORT“

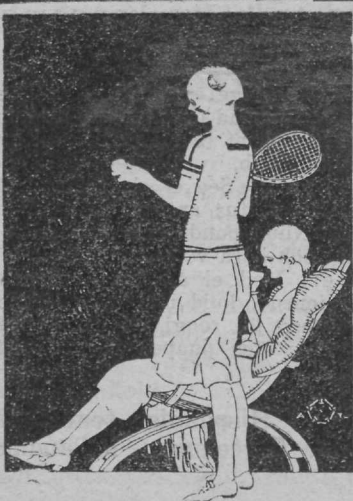
Tallinn, Narva mnt. 19. Kõnetr. 23-00.

Soovitab sporditarbeid kõigis
alades.

Päralt jõudnud
Inglise reketid

suures valikus.

«Ovomaltine» on kasulik igalpool, olgu spordi- või
kutsetöö alal tegevatele, kus edu suurel määral
oleneb vastupidavusest.

OVOMALTINE

aitab suurendada vaimlist ja kehalist võimet. Kas
ei peaks Teiegi tähelepanu pöörama sellele oma
võimete kindlustamisele.

Dr. A. Wander A.-G., Bern, Schweiz.

Saadaval kõikides apteekides ja rohukauplustes.

Pealadu: A/S. «EPHAG», Tallinn, Harju t. 41 ja
Narva mnt. 42. Tartu: Lille t. 1.